

Man gik derefter til:

Tredie behandling af forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3825).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 161 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Derpå foretoges:

Tredie behandling af forslag til lov om ændring af lov nr. 311 af 4. juli 1942 om folkehøjskoler og landbrugsskoler som ændret ved lov nr. 323 af 14. juni 1946, lov nr. 190 af 15. marts 1947 samt lov nr. 206 af 12. april 1949.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3245).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

A. Lyng: Jeg vil gerne have lov til, inden vi afslutter behandlingen af lovforslaget om ændringer i loven om folkehøjskoler og landbrugsskoler, at nævne, at vi grønlandske medlemmer vil stemme for lovforslaget.

Vi mener, at den vidtgående statsstøtte til lærerlønninger og til højskolebyggeri, som dette lovforslag indeholder, vil gøre det lettere for Grønland at oprette og drive en sådan folkehøjskole.

I Grønland halter vi altid langt bagefter det øvrige Danmark, også hvad højskoler angår. Til trods for den store betydning, folkehøjskolerne har haft i selve højskolens moderland, og iøvrigt også i andre lande, har endnu ingen fundet på, at der bør bygges en højskole også i Grønland. Visse kredse har som indvending benyttet det argument, at initiativet hertil måtte udgå

fra selve Grønland, fra grønlandske kredse, der så skulle stå som baggrund og støtte for driften af højskolen.

Jeg indrømmer, at argumentet har en vis berettigelse, men påpeger samtidig, at Danmarks nabolande ikke har benyttet det. Norge og Sverige har forlængst oprettet folkehøjskoler for lappiske eller samiske mindretal som led i arbejdet for at højne den kulturelle standard, uden at initiativet, såvidt jeg ved, er udgået fra disse befolkningselementer. Finland har nu også bygget en højskole for det lille lappiske element i landet. Jeg vil derfor mene, at vi i Grønland og i det øvrige Danmark ingen overbevisende undskyldninger har for ikke at have oprettet folkehøjskoler i Grønland, udover at begrebet Grønland har været lidt fjernt og uvedkommende for de fleste her-nede, også hvad den slags opgaver angår, og at vi i Grønland ikke har været klar over, hvilken betydning sådanne skoler har haft for andre landes ungdom, for hele befolkningens kulturelle standard og trivsel, og derfor ikke har taget initiativet dertil.

Det er imidlertid endnu ikke for sent at indhente det forsømte, og det er, ligesom det nu endelig lysner i denne henseende, idet det på initiativ af højskolekredse her-nede påtænkes at bygge en folkehøjskole i Grønland. Sagen har været fremme under sidste landsrådsmøde i Godthaab og kommer til drøftelse igen nu til sommer. Det er vort håb, at det foreliggende lovforslag, som vedtages i dag, vil have betydning også for Grønland.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg takker det ærede medlem hr. A. Lyng for de interessante oplysninger. Loven her åbner adgang til rejsning af en højskole i Grønland. Hvorledes det nærmere skal ske, vil jeg meget gerne have lejlighed til at drøfte med de to ærede grønlandske medlemmer af folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 159 stemmer; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed. (Ændring af lov nr. 217 af 7. juni 1952).

(Første behandling findes i tidenden sp. 740; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 597).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, de stillede ændringsforslag og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Per Hækkerup): Som det fremgår af betænkningen, har udvalget udført et grundigt arbejde med det i sin tid fremsatte forslag. Som resultat af udvalgets arbejde er der stillet en række ændringsforslag, hvorved lovforslaget ændres ikke ubetydeligt.

Ændringsforslag nr. 1 går ud på en nyredigering af lovforslagets § 1, og det afgørende her er, at det beløb, som uddannelsesfonden årlig kan uddele, fastsættes til 6 mill. kr. I ændringsforslaget er det fastslået, at 4 mill. kr. skal uddeles til stipendier, og 2 mill. kr. skal ydes til lån. Denne begrænsning af det beløb, som uddannelsesfonden kan uddele, har også medført, at man i stedet for at fastslå det som en ret for studieegnede unge, at de kan få adgang til at påbegynde og gennemføre et studium uden at skulle hindres af økonomiske vanskeligheder, nu må ændre ordlyden af § 1 derhen, at man tilsigter en sådan ordning for de interesserede unge.

Endvidere indebærer ændringsforslaget, at to grupper, som man i det fremsatte lovforslag havde tænkt sig skulle kunne nyde godt af uddannelsesfondens midler, udgår; det drejer sig om gymnasiasterne og om seminarieeleverne. Efter det oprindelige forslag var det tilsigtet at sætte et beløb på ca. 3 mill. kr. årlig til side til hjælp for disse to gruppers uddannelse. Dette beløb udgår nu, og det betyder, at i stedet for 7 mill. kr., som ellers ville blive til rådighed for stipendier og lån til de øvrige grupper af studerende, får disse nu 6 mill. kr., så

der for dem ikke er sket nogen væsentlig indskrænkning i forhold til det oprindelige forslag.

Der er også, ved ændringsforslag nr. 2, foreslået en ændring i den højtærede undervisningsministers forslag vedrørende sammensætningen af den bestyrelse, som skal varetage fondens anliggender. Udvalget havde tilsigtet, at bestyrelsens sammensætning blev den samme, som den er i henhold til den gældende lov. Imidlertid ser det ud til, at der her er sket en fejl under udvalgsarbejdet, idet den nuværende bestyrelse rummer 2 repræsentanter for undervisningsministeriet. I lovforslaget foreslog den højtærede undervisningsminister, at bestyrelsen blev udvidet, men samtidig at antallet af undervisningsministeriets repræsentanter blev nedskåret til 1, mod at ministeren havde adgang til at udpege repræsentanter for forskellige andre interesserede grupper, herunder også 3 medlemmer, som ministeren frit skulle kunne udpege. I ønske om at føre sammensætningen af bestyrelsen tilbage til den oprindelige har udvalget stillet ændringsforslag om at udtage de forskellige ekstra medlemmer, som foresloges i det oprindelige forslag, og derved har bestyrelsen, som det ses af betænkningen og ændringsforslaget, fået en sammensætning, der ikke nøjagtigt svarer til den, bestyrelsen har i øjeblikket. Dette er ikke på nogen som helst måde udtryk for, at udvalget mener, at den nuværende bestyrelses sammensætning med 2 repræsentanter for undervisningsministeriet er uheldig, og heller ikke ligger der heri nogen som helst form for kritik overfor bestyrelsen. Jeg vil derfor mene, det må være muligt under en udvalgsforhandling mellem anden og tredje behandling at se på spørgsmålet og overveje, om man skal søge bestyrelsen sammensat, som den er i øjeblikket, eller om man skal fastholde ændringsforslagets formulering.

Med hensyn til bestyrelsens funktioner er der ved ændringsforslag nr. 3 foreslået den ændring i forhold til det fremsatte lovforslag, at et afsnit af § 3 skal udgå; det omhandlede bestyrelsens beføjelser til at bestemme, i hvilket forhold de enkelte hovedsummer skulle fordeles til legater og studielån, og er blevet overflødig, da man i lovforslagets § 1, som den nu foreslås formuleret, udtrykkelig fastlægger fordelin-